

Nr. 108 / 09 Tjaldur SH 270**Vélarbilun og dreginn til hafnar**

Skipaskr.nr. 2158
Smíðaður: Noregi, 1992 stál
Stærð: 411,7 brl. 206,4 bt.
Mesta lengd: 43,21 m Skráð lengd: 39 m
Breidd: 9 m Dýpt: 6,8 m
Vél: Caterpillar 735 kW 1992
Fjöldi skipverja: 14

Tjaldur©Hilmar Snorrason

Gögn:
Gögn RNS

Lokaskýrsla afgreidd á fundi 15. febrúar 2010 af Inga Tryggvasyni, Hilmari Snorrasyni, Pálma K. Jónssyni, Jóhanni Ársælssyni og Ólafi K. Ármannssyni

Tilgangur þessarar skýrslu er ekki að skipta sök eða ábyrgð og skal henni ekki beitt sem sönnunargagn í opinberu máli.

Atvikalýsing:

Þann 17. ágúst 2009 var Tjaldur SH 270 á línuveiðum um 5 sjómílur vestur af Öndverðanesi. Veður: Logn.

Eftir að línudrætti lauk var sett á fulla ferð til lands en þá urðu vélstjórar varir við kunnuglegt bank frá vélinni og svartur reykur kom með afganginu upp úr skorsteini. Vélstjóri stöðvaði vélina og þar sem ekki var ljóst hvað olli þessum einkennum bað skipstjóri björgunarskipið Björg að draga skipið inn til Rifshafnar.

Við rannsókn kom fram:

- að viðgerðarmenn komu til að leita að biluninni og beindist athyglin að gangráði vélarinnar. Kom í ljós að smurolía komst inn í skolloftsgöng vélarinnar og þaðan inn á aftasta strokk (nr. 12 en hann liggur neðst vegna stafnhalla). Lögn er frá gangráði inn á skolloftsgöngin og er hún ætluð til að þreifa á loftþyngd í þeim með tilliti til olúgfjafar, gangs vélarinnar og afkasta túrbína. Við aukna orku kom smurolía úr gangráðnum í gegnum þessa lögn og olúmagnið óx til muna með auknum snúningshraða. Við skoðun á gangráðnum kom í ljós að innri hluti hans var skítugur af brunninni smurolú, gömlum pakkningum og sýnilegt var að hann hafði ekki verið tekinn upp til viðhalds í langan tíma. Slit í örmum og aðrar skemmdir ollu því að gangráðurinn virkaði í raun eins og „dæla“ sem dældi smurolú upp í afgangsgöngin og því meira sem vélin snérist hraðar;
- að skipið hafði síðast landað þann 28. júní og í vikunum sem fóru í hönd var unnið að árlegu viðhaldi og þá var gangráðurinn sendur til

viðgerðamanns. Eftir að gangráðurinn kom úr viðgerðinni var hann settur við og skipinu siglt frá Reykjavík til Rifshafnar án þess að nokkuð bæri á bilun.

- að í ágúst var farið að huga að nýju úthaldi og þegar vélin var gangsett og farið að keyra hana heyrðist bank frá strokk nr.12. Þá voru viðgerðarmenn kallaðir til frá vélaverkstæði umboðsaðila og eftir viðamikla upptekt vélarinnar töldu menn að pakkning á milli afgastúrbínu og soggreinar hefði lekið svo smurolía hafi komst í soggreinina og valdið bankinu. Haldið var til veiða í fyrstu skipti eftir viðgerð þann 17. ágúst og gekk sú ferð eins og að framan er lýst;
- að viðgerðarmaðurinn sem tók að sér viðgerð gangráðarins í upphafi sagðist ekki hafa tekið hann allan í sundur enda hafi honum verið sagt að hann virkaði vel og ekkert væri að honum. Hann hafi eingöngu skipt um legur, hugað að slitflötum drifbúnaðar og opnað lok inn í innri hluta hans til skoðunar. Hann sagðist hafa verið viðstaddur þegar gangráðurinn var tekinn í sundur hjá umboðsaðila og þá hafi „sía“ úr plasti verið brotin. En sían hafi ekki tengst tregðu sem virðist hafa hindrað að olían rynni eðlilega niður í vélina og þess vegna byggst upp smurolíuþrýstingur inn í gangráðnum. Viðgerðarmaðurinn vildi benda á að gangráðurinn hafi verið í lagi þegar hann afhenti hann til niðursetningar og skipið hafi siglt til heimahafnar áfallalaust og ekkert bent til að gangráðurinn væri bilaður;
- að verktaki sem tók gangráðinn frá sagðist hafa breitt yfir útfallsopið frá gangráðnum niður í vélina með klæði en það hafi verið fjarlæggt þegar gangráðurinn var settur við aftur. Svo hann sjái ekki annað en útfall úr gangráðnum hafi verið opið niður í vélina;
- að yfirvélstjórinn sagðist ekki geta séð hvenær gangráðurinn var síðast tekinn upp en síðasta heildarupptekt á vélinni var 2003 og þar áður 1998. Hann sagðist hafa vænst þess að gangráðurinn væri algjörlega yfirfarinn (tekinn upp, hreinsaður skipt um alla slitna hluti og pakkningar) og þess vegna hafi hann verið sendur til sérhæfs viðgerðamanns.

Nefndarálit:

Orsök bilunarinnar var í eða við gangráð vélarinnar sem olli því að olía komst inn í soggreinina.